

rami. Bil je jako zadovoljen z vsem kar je videl. Posebno priznava bosenski vladi, da se jako zanimlje za deželo. Serajevo, če tako dalje pojde, boče v 25 letih toliko prekosilo Zagreb, kakor je od l. 1870. Berlin Dunaj. Folnegoviću se zdi prav, da sedanja bosenska vlada stoji popolnoma nad tremi kulturnimi tokovi v deželi, katoliškim, pravoslavnim in mohamedanskim. Jedino tako je mogoče pospeševati vsestranski napredek v deželi. Posebno izreka svoje priznanje Folnegović skupnemu finančnemu ministru, pod katerega upravo se je povzdignila Bosna.

Ogerski minister notranjih stvari potuje sedaj po Sedmograškem in skuša pridobiti Rumune za vlado. Govoril je že na več shodih, ali povsod je imel le madjarske in nemške poslušalce. Rumuni ga ne pridejo poslušat. Sedaj po pravdi v Kološi Rumuni tudi ne morejo dobiti lahko zaupanja v vlado. Vlada ogerska se je menda jela bati, ko so konservativni magnatje jeli strašiti, da se sporazumejo z drugimi narodnostmi, in jih skuša sedaj prebiti. Minister je zlasti obetal po Sedmograškem, da se vpelje za Sedmograško pravičnejši volilni red. Če bode minister držal besedo, bi s tem pač bilo nekoliko Rumunom pomagano. Rumuni pa s tem še niso zadovoljni in zahtevajo, da se Sedmograški povrnejo nekdanje stare pravice, o čemer seveda ogerska vlada neče ničesa slišati. Sploh pa minister ni imel prilike govoriti z nobenim odličnejšim Rumunom izimši jednega škofa, ki pa tudi ni maral se spuščati v političen pogovor. Če se bode hotela vlada sporazumeti z Rumuni, se bode še morala stvari drugače lotiti. Samo s kakimi posamezniki ne bode nič opravljenega.

Francija. — Francoska poslanska zbornica se pridno bavi z novim anarhističnim zakonom. Poslanska zbornica je početkoma zavrgla oziroma predružačila prav zelo prvotni vladni zakonski načrt. Vlada s tem nezadovoljna je stavila glede svojega načrta zaupno kabinetno vprašanje in zbornica je izrekla vladi zaupanje in sprejela zakon, kakor ga je predlagala vlada. — Obravnava proti morilecu Carnotovemu Caseriju bi se bila imela pričeti danes, a se je preložila na 2. avg., da po novem anarhističnem zakonu ne bodo smeli časopisi objaviti anarhističnih govorov zatoženčevih.

Azija. — Razpor mej Japonci in Kitajci glede Koreje postaje vedno resnejši. Najnovejša poročila celo vedo povedati, da je že proglašena vojska, vendar se pa to vkljub temu, da je znano, da je položaj jako zamotan, še ne verjame. Vse je pa tega mnenja, da je vojska neizogibna. Za to mnenje govorijo opravičeni razlogi. Kitajci so nekak vrhni gospodar čez Korejo. Poslali so torej povodom ondotnih nemirov svoje vojake tja. Japonci, ki bi si prisvojili radi kake pravice na Koreji, so isto storili. Kitajci so jih sicer opomnili, da naj se z lepo umaknejo, toda ti se za ta opomin niso zmenili. Anglija in Rusija sta sicer posredovali, toda z ozirom na to, da se nobena ne upa v strahu pred drugo prav pošteno vmes poseči, brezvpešno. Da pa Japonci toli teže pridobiti si pravice na Koreji, je vzrok to, ker se boje, da bi prej ali slej radi Rusi imeli Korejo za se in potem bi bila tudi Japonska sama v nevarnosti. Japonci hočejo torej pravice na Koreji v to svrhu si priboriti, da se osigurajo na svoji lastni zemlji. Z ozirom na to je umevno, da ne bodo odjenjali. Ker pa se tudi Kitajci ne morejo odreči pravicam na Koreji je umevno, da ne more cela stvar biti brez vojske. Japonci se ozirom na to, da so dosti spretnejši in bolj zvedeni in omikani ne boje vojske s Kitajci, če tudi šteje Japonska le 40 milijonov ljudi in Kitajska 360 milijonov. Vendar je pa japonska mornarica veliko močnejša nego kitajska. Japonci so tudi veliko boljši mornarji nego Kitajci. Na suhem zamore Japonska 200.000 mož v vojsko postaviti, Kitajska pa trikrat toliko, toda Japonci so po evropski izvežbani in imajo moderno orožje.

Obrtnija.

Naprava kromovega rumenila iz svinčene vitrijola.

Svinčeni vitrijol se na kak način zdrobi in če potreba, še s pranjem očisti raznih primesi. Nato se dene v primerno posodo in priliva zredčene solitrove kisline, dokler se ves svinčeni vitrijol ni razstopil. Mej prilivanjem kisline se vedno meša. To se vrši lahko pri navadni gorkoti, hitreje pa vendar pri višji gorkoti, bodi si že, da se solitarno kislino zredčimo z gorko vodo, ali pa paro napeljemo v posodo, v kateri se topi svinčeni vitrijol. Tako dobimo raztopljino svinčene nitrata. Koliko potrebujemo solitarne kisline, to je odvisno od tega, koliko je svinčene vitrijola in koliko in kakšnih stvari mu je primešanih. Čistega svinčene vitrijola tako ne rabimo, temveč le rudo, v kateri je pa vselej več družih stvari. Povprek je v 100 delih svinčene vitrijola 80 % kovinskega svinca, za razstopljenje katerega je treba 90 do 100 delov solitrove kisline, katere zredčimo s 100 do 200 delov vode.

V 24 do 36 urah je končano raztopljina, če jo večkrat pomešano zmes. Ko se raztopi, se posname s tekočine žveplo, ki plava po vrhu, odpusti raztopljino svinčene nitrata, ki je zastal in neraztopljeni ostanek se pa opere. Raztopljina svinčene nitrata se na primeren način sčisti, bodi si že, da se precedi skozi sito, flanelo itd., ali pa pusti stati kacih 12 do 18 ur.

Sedaj se v vodi raztopi kaljumbikromata in se ga toliko prilije v raztopljino svinčene nitrata, dokler se ves svinec premeni v svinčeni kromat ali kromovo rumenilo. Namesto kaljumbikromata lahko tudi rabimo neutralni kromat ali natriumkromat, ali kadar gre za svetlejše tone, lahko primešamo nekoliko žveplene kisline ali žveplenokislih solij. Raztopljina svinčene nitrata dene se v odprto posodo od lesa, gline ali kake druge stvarine, in raztopljino kaliumkromata se pa dene višjo v kako posodo in tako napravi, da polagoma teče v spodnjo posodo, dokler se ni izločil ves svinec. Pri tem se pa raztopljino v spodnji posodi vedno meša.

Kemični proces obstoji v tem, da kromova kislina zameni solitrovo, in se poslednja zveže s kalijem, v tem ko se svinčeni kromat kot neraztopljiva spojina izločuje, ostaje kaliumnitrat v raztopljini. Da premenimo svinčeni nitrat dobljeni iz 100 delov svinčene vitrijola v kromovo rumenilo, treba je 16 delov kalijevega bikromomata. Prememba se zvrši v 10—30 minutah, kakor hitro pritaka raztopljina bikromata. Sedaj se pusti, da se stvar popolno ustoji in se potem odzajme tekočina na vrhu odsedline. Z večkratnim izpiranjem z vodo se ves kaliumnitrat odstrani. Potem se dene rumenilo v platneno vrečo in tako dolgo spira, dokler je kaj sledu od kaliumnitrata. Naposled se barvilo posuši na zraku in navadni način zavije. Na ta način dobljeno kromovo rumenilo je popolnoma kemično čisto in boljši nego drugače pridobljeno.

Raztopljalina kaliumnitrata in pa vse izpiralne soli se ne vržejo proč, temveč se postavijo na solnce, da se precej posuše, potem se pa ta lug še tako dolgo kuha, da se začne delati po vrhu skorja. Na to se ta tekočina postavi, in se pri ohlajenju iz nje kristalizuje kalijev soliter. Žveplo, ki se dobi pri pripravi kromovega rumenila se raztopi in potem tudi porabi. Tako da skoro vse pride v korist.

Obrtnijske raznoterosti.

Enketa. Naše poročilo o obrtni enketi na Dunaji smo dali ponatisniti in se dobiva v Blaznikovi tiskarni po 15 kr. zvezek, kjer je lahko kupi vsak, kogar stvar zanima.

Staranje kositarnih stvari. Da so kositarne stvari videti starinske, naj se obdelujejo z antimonskih kroridom. Potem dobe sivočrno barvo. Tudi se da rabiti v to paladijski klorita, s čimer se dobi lepa modročrna barva.

Brillantini imenujejo Francozi neke sredstvo, s katerim se vrhno usnje naredi gibčno in svitlo. To obstoji iz 10 delov vode, 2 delov sladkorja, 3 delov alkohola in 10 delov glicerina.

Maža za vozove se napravi, ako se 25 kg očiščenega loja raztopi v železnem kotlu. Pri gorkoti 75 do 89° C. se pridene ribje masti, to se dobro zmeša in potem pridene žveplenega cveta vedno mešajoč. Vsebina v kotlu se še kacih 8—10 minut greje do 100°, potem se pa odstavi od ognja in se vse še dobro premeša, da je tolšča povsod jednako gosta.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Konec.)

Podružnica novomeška predlaga: Pristopnina za nove ude kmetijske družbe naj se zniža; diplome naj dobivajo samo tisti, ki jih posebej plačajo.

G. tajnik Pirc poudarja pri vsem, da bi to bila preuredba pravil in da je glavni odbor temu predlogu načeloma nasproten.

Vkljub temu gospod Rohrmann prav toplo podpira predlog novomeške podružnice. Pristopnina je ovira, da mnogo kmetov družbi ne pristopi. Dva gold. letnine bi marsikateri še plačal, toda zraven še dva gold. pristopnine plačati, to mu je preveč, zlasti ker je naš kmet skoraj splošno v jako slabem materijelnem stanju. Ako bi se pristop k kmetijski družbi olajšal, bi zamogla družba svoje plodnosno delovanje razširiti, ker bi mnogo stotin novih udov pristopilo. Isto priporoča zastopnik košanske podružnice.

G. društveni tajnik je ugovarjal predlogu novomeške podružnice. Družba nima sedaj več dveh uradnikov, kakor pred 10 leti. Vsak mesec mora dajati plačo 12 uradnikom in služabnikom. Zatorej mora glavni odbor gledati, kje bode dobil denarne pripomočke. Pri udih je jedini dohodek pristopnina. Od letnine družba ničesar nima. List „Kmetovalec“ je pač vreden in tudi stane 1 gld., za

drugi goldinar dobi pa slehern ud 4 drevesca, ki so zopet več nego 1 gld. vredna. Ako se pa podružnica odreče za svoje ude drevescem, ostane drugi gld. podružnici. Družba tudi ne mara vedno se menjajočih udov, ona hoče stano vitne zanesljive ude imeti. Ako hočete, da bi se delovanje kmetijske družbe razširilo na nižje slojeve narodove, snujte kmetijske bralnice, kmetijske kazine, pri katerih lahko znaša letnina samo 30 kr. in te bralnice naj pa postanejo ud kmetijske družbe. Glavni odbor je že naredil poskus z opuščanjem pristopnine pri logaški podružnici, toda ta poskus se ni obnesel.

Večina je predlog novomeške podružnice zavrgla.

Podružnica novomeška želi, da bi se v „Kmetovalcu“ objavljalo, kako rešuje glavni odbor pri občnem zboru sprejete predloge in nasvete. Na predlog g. Rohrmanna je bil ta nasvet sprejet.

Gosp. Peče predlaga, da bi se lov dajal v najem tudi občinam.

Po dovršenem dnevnem redu je spregovoril vipavski nadučitelj g. Skala. Omenil je, da je letos minolo deset let, odkar je g. Gustav Pirc društveni tajnik. Velikanski napredek v tem desetletji kaže, da je tajnik storil svojo dolžnost. Govornik je predlagal, da občni zbor tajnika v priznanje njegovih zaslug odlikuje z naslovom ravnatelj. Ko sta še gospoda Debeljak in Šetina ta predlog podpisala se je brez ugovora vsprejel. Nekateri tajnikovi nasprotniki so pred glasovanjem odšli, ker se naravnost ugovarjati niso upali. Društvenemu predsedniku g. cesarskemu svetniku Iv. Murniku je pa zbor izrekel iskreno svoje sožalje povodom smrti njegove soproge, odlične rodoljubkinje slovenske.

Z navdušenimi živio- in slavaklici na cesarja in z željo, da se zborovalci vneti za napredek kmetijstva drugo leto zopet zdravi snidejo, je predsednik ob dveh popoldne zaključil občni zbor.

Kmetijske raznoterosti.

Vinska letina v Italiji. Od kar se k nam uvaža laško vino, se seveda tudi bolj zanimamo, kakšna da je vinska letina v Italiji. Vsaj je od tega nekoliko odvisna cena naših domačih vin. V Pijemontu kaže vinska letina jako slabo, v Liguriji bode k večjemu polovico toliko vina kakor navadna leta, v Lombardiji bodo dosti vina pridelali v pokrajinah Brescia in Pavia, malo pa okrog Bergama in Milana. Na Beneškem bode letos srednja vinska letina. Na Toskanskem in v Emiliji vino ne kaže dobro, pač pa ga bodo dosti pridelali v Umbriji. V južni Italiji bode vinska letina tudi bolj slaba, le na Siciliji bode letos posebno dosti vina.

Kmetijski akademiji v Italiji. Italija ima dve kmetijski akademiji, v Milanu in Portici pri Neaplu. Prva ima letos le 18, poslednja 30 učencev. Od kar obstojita je prva imela največ 42, poslednja pa 71 učencev. V zadnjih sedmih letih sta na obeh izpit napravila le 102 učenca. Na leto stane akademiji 242.000 lir, torej v sedmih letih 1.694.000 lir. Vsak teh izpitan kmetovalec stane torej državo 16.608 lir, kar je pač precej veliko.

Trta s 755 grozdi. Janez Ranz v Göstingu ima trto, katera ima letos 755 grozdov, kar je gotovo jako redka prikazen.